

פרוטוקול מס' 187
מישיבת ועדת השרותים הציבוריים
מיום ה' ב' אדר תשל"ו 4.3.76 שעה 12.30

בכח:

חברי הועדה: ח. גרוסמן - יו"ר
י. בארי
ל. דיציאן
ה. זיידל
מ. ידיד
ח. שמעוני

מוזמנים: מ. לוין - המוסד לביטוח לאומי
ר. רותר - המוסד לביטוח לאומי
א. וולף - משרד הבריאות
מ. לינדר - המוסד לביטוח לאומי
א. כפלאוי - משרד העבודה
א. לאור - משרד האוצר
ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים

רכזה מידע: ר. שולביץ

רשמה: א. גוסמן

סדר היום: חוק ביטוח בריאות תשל"ג - 1973

חוק ביטוח בריאות השלי"ג - 1973

היו"ר ח. גרוסמן: אני פותחת את הישיבה.
אנחנו צריכים לקבל ביטוח חדש של סעיפים 47 ו-48.

מ. לוין: בסעיף 47 אנו מציעים שיאמר: "דמי ביטוח בירואת
בעד מבוטח שהוא עובד עצמאי או מי שאינו עובד ולא
עובד עצמאי ישולמו בשיעור כפי שיקבע לפי סעיף 48 (א) מהכנסתם".
אנחנו רוצים להבהיר מה זה שאר סוגי המבוטחים. בסעיף 1 בהגדרות זה
די ברור: כל תושב ישראל מבוטח. כאן, אנו רוצים להגיד מי הם שאר
סוגי המבוטחים.

בסעיף 48 כתוב: "...שיעור דמי הביטוח לסוגי
המבוטחים לפי סעיפים 46 ו-47...". ומתעוררת השאלה מי הם סוגי
המבוטחים. כשאנו מפרשים בסעיף 46 - מדובר בעובד. בסעיף 47 אנו
רוצים לכתוב בלשון יותר ברורה, שהמדובר הוא במבוטח שהוא עובד
עצמאי, או מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי. שני מושגים אלה מעוגנים
בחוק ביטוח לאומי. יש לנו "עובד כמשמעותו בביטוח לאומי", "עובד
עצמאי כמשמעותו בביטוח לאומי", וכן "לא עובד ולא עובד עצמאי",
וממילא זה שייך לסוג השלישי. זה תיקון להבהרה.

לגבי סעיף 48 נשאלנו כמה שאלות, ובעיקר בקשר
לסכום המינימלי. המסקנה היא ברורה, וזו גם היתה העמדה והגישה של
קופ"ח, ומוכרחים להצמיד את זה למצב הקיים בביטוח לאומי. זה הנוסח
שאנו מציעים: "הסכום המקסימלי והמינימלי של ההכנסה שלפיה משתלמים
דמי ביטוח יהיה כפי שנקבע בחוק הביטוח לענין תשלום דמי ביטוח לאומי,
והוראות סעיף 167 לחוק הביטוח יחולו, בשינויים המחויבים; אולם לא
יהיה סכום מקסימלי של הכנסה לענין תשלום מס-קביל".

אנחנו מציעים הצמדה לביטוח לאומי עם המינימום
והמקסימום, אבל להשאיר את תשלום מס מקביל כפי שהוא היום, כלאמר
ללא תיקון. סעיף 167 לחוק הביטוח קובע: "מבוטח שאין לו הכנסה או
הכנסתו אינה מדיעה למינימום האמור, ישתלמו בעדו דמי ביטוח כאילו
הכנסתו היתה המינימום האמור". היום, המינימום הוא 300 ל"י לחדש. זה
קצת פחות מ-10% מהמקסימום. זוג שלישי זה 60 ל"י.

הגענו למסקנה, שבדגש שאנו משלבים את זה, מתוך
הנחה שזה ישתלב בביטוח לאומי, אנו אומרים: אותו מקסימום הקיים
בביטוח לאומי קיים גם כאן, ואותו מינימום הקיים בביטוח לאומי קיים
גם כאן.

בסעיפים אחרים של פרק זה, יש התייחסות למשל לכך
שמשרד הסעד נושא בתשלומים למקרי סעד. יש מקרים שלאותה אוכלוסיה
צריך להיות כיסוי, וזה עונה על שאלות נוקבות לגבי סעיף 49.

שאלו כאן, אם זה בבחינת הכנסה פטורה, למה זה לא
נכנס בתוך סעיף 49. ובכן, הכנסה אחרת מוצאת את פתרונה במסגרת זו
או אחרת במסגרת החוק. אבל, יש עיקרון אחד, והוא, שזה שירות. ואז, אם
אם זה ענין של סעד - משרד הסעד עושה זאת. זה המחוקק קובע. יש כל
מיני וריאציות, כגון משפחות חילים, ויש הוראות שהמחוקק נתן דעתו
לפתור בעיה של אוכלוסיה ספציפית שהיא במצב קשה, אבל, מצד שני אין
הצדקה במקרה שאדם נמצא בחופשה ללא תשלום, הוא יוצא לבחינות, הוא
אמנם אינו עובד ואין לו הכנסה באותה תקופה, אבל זה ירל להיות מזהל
חברה או אדם בתפקיד נכבד כל שהוא. השאלה אם אדם זה צריך להיות פטור
מתשלום או לא. אמרנו, שביחס לכמה מקרים קבענו בסעיף הפטורים, ויש
מקרי סעד שמשרד הסעד משלם את התשלומים.

כשנגיע לסעיף 50 הקובע ששרי הבריאות והעבודה
יכולים לקבוע בדרך כלל הוראות מיוחדות לגבי דמי ביטוח - תראו
שהוספנו פיסקה (7) האומרת "גם סוגים אחרים", כך שאם יהיו סוגים
נוספים שצריך יהיה לקבוע לגביהם נורמה מסוימת ויצטרכו לשלם - זה
ימצא את פתרונה במסגרת הסעיף הכולל.

ל. דיציאן: (קורא סעיף 167 לחוק הביטוח הלאומי, פיסקה)
(ג) .

מ. לויין : זה יהיה סעיף 167 (א) ו-(ב). על (ג) ו-(ד) אני מוכן לוותר.

ל. דיציאן : זה לא יכל להיות. כתוב בסעיף 167(א): "בענין דמי ביטוח המשתלמים לפי סעיף 157(א), (ב), (ג) (ד) או (2) לא יהיו בחשבון סכום הכנסה של מבוטח העולה על מקסימום האמור בלוח י"א. מבוטח, שאין לו הכנסה, או הכנסתו אינה מגיעה למינימום בלוח א' ישתלמו עבורו דמי הביטוח כאילו הכנסתו היתה...". אחרי זה בא סעיף(ג) "השר רשאי לשנות...". לכן, אם אתה מסתמך או לא מסתמך על סעיף (ג) - באפן אוטומטי אם השר משנה, אז הוא משנה גם כאן. לכן, יש לי כאן הסתייגות, וההסתייגות היא שלא נראה לי שלגבי ביטוח בריאות, כאשר כל הכרוך בזה קשור עם משרד הבריאות וועדת השירותים של הכנסת, שהיא הקובעת את השירותים ואת גודל השרותים - ועדת הכספים תקבע את המינימום. זה לא נראה לי. אם אנחנו אומרים כאן, שוועדת הכספים קובעת, אז קובעים כאן שזה חל על סעיף 167 (א) (ב) ו-(ג) אוטומטית. לי זה לא נראה. אני מציע, שזה לא יהיה באישור ועדת הכספים. אני חושב, שכאן לא צריך להיות שר העבודה, אלא לפחות שר העבודה ושר הבריאות. שנית, זה צריך להיות באישור ועדת השרותים ולא ועדת הכספים.

מ. ידיד : אני נאמן להצעתו המקורית, שאנו נקבע לוחות א' ו-ב' ולא נסתבך בחוק זה ואחר. לפי ההצעה שהביאו לנו, אני רוצה להבין מה פרוש "בשינויים המתויבים"? אם רוצים ללכת לפי חוק ביטוח לאומי ומסתמכים על לוח י"א, למה לא נקבע דברים מיוחדים שלגביהם יודעים ששר הבריאות ושר העבודה, בהתייעצות עם האוצר...".

ה. זיידל : נראה לי, שהצעת עו"ד לויין היום עונה על כמה משאלות שהועלו כאן בידיבה, ואפילו לשאלתו של ח"כ ידיד לגבי לוחות. גם בחוק ביטוח לאומי, בעניינים שונים, יש לוח. לכן, אם אנו נקבל את סעיף 48.א. כפי שהוצע היום - זה עונה גם על ענין הלוח. זה ענין שכבי. אנו מתפטרים מבעיה, כי אנו היום משווים הכל לביטוח לאומי. החוק אומר אין קובעים שם את התיקרה. אני חושב, שזה עונה לדברים רצינו כאן בוועדה. לכן, אני תומך בתיקון. זה לגבי 48.א. (מ. ידיד: זה מחייב אותך ששינוי בטבלה ייעשה ע"י ועדת הכספים.) על זה יש לנו ויכוח לגבי ביטוח לאומי. יש לנו ויכוח ואנו רוצים שינוי. היום קיימנו דיון בוועדת העבודה, ומתברר שיש שיעור מינום הנקבע ע"י ועדת הכספים ושיעור מקסימום שנקבע ע"י ועדת העבודה. את זה צריכים לתקן בחוק. אבל, כאן אנחנו רוצים להשתוות לביטוח לאומי.

לגבי סעיף 47 נראה לי שזה פתרון, חוץ מהמזגרת, מהשוליים, שצריך לשנות אותה בנוסח יותר טוב.

י. בארי : לענין תשלום מס מקביל, היתי מבקש לדעת מה הרציו וההנדקה לקביעה זאת? וזאת כאשר אין הגדרה של מס מקביל.

ח. שמעוני : האם מינימום זאת הכנסה שמתחתה לא משלמים בכלל או תהיה ההכנסה קטנה ככל שתהיה - חייב לשלם סכום מסוים? אם הגישה השניה היא הנכונה, אז אני מתנגד לענין המינימום.

מ. לויין : לח"כ דיציאן: אם העירעור על המצב הקיים בביטוח לאומי, ובכך למוסד אין כאן מעמד בכלל. אם ישנו את המסגרת של הזדקקות לאישור ועדה זאת או אחרת - אנו נקבל את הדין. היתי מצטרף לדעתו של ח"כ דיציאן, שהמצב הקיים בחוק ביטוח לאומי איננו מצב סביר ורצוי. אבל, לא יתכן, שמצד אחד יקבעו כאן, שהסכום המינימלי והמקסימלי, הם כמו בביטוח לאומי השעון אישור של ועדת הכספים של הכנסת, ומאידך להקנות לוועדה אחרת את הסמכות לקבוע את הדבר הזה. או שוועדת השירותים היא חותמת גומי ויצטרפו הוועדה ושר הבריאות לחתום ולאשר, אך אם הוועדה אינה חותמת גומי, יצטרפו לתת את הדעת לזה. זה כאילו עגלה הסוחבת לכיוון אחר.

עצם ההאיון של הדברים הוא, שאם אנו מצמידים, אנו צריכים לקבל את כל החומרה ואת הדברים הטובים הקיימים בסעיף זה.

להערה של ח"כ ידיד: אם אפילו יהיה לוח, תעתיק את הסכום הקיים בביטוח לאומי ואחר כך כל המכניקה הכרוכה בזה - הרי לא ירוצו לתקן ואז יהיה צו והצו יבוא כצו.

מ. ידיד: אם תאמר "פרט לסעיף (ג)" - כי אז מצאנו שפה משותפת.

מ. לוי: אם חברי-הכנסת חושבים, שוועדת הכספים, בסעיף 167, אינה האינסטנציה הנכונה, הרי יש להם הכח לשנות את זה. אבל, כל עוד זה קיים, אנחנו צריכים להסתגל למציאות עם החוק הזה כפי שהוא.

לח"כ שמעוני: המחוקק מתייחס לסוגים מסוימים של מבוטחים, שיש הסדרים מיוחדים לגביהם. סעיף 49 קובע פטור, ויש סעיף המתייחס לנתמכי סעד, ויש סעיף המתייחס למשפחות חילים. סעיף 50 קובע הוראות מיוחדות לכל מיני סוגי אנשים, ואנו מציעים להרחיב כאן את האפשרויות לסוגי מבוטחים שלא כלולים בשש פיקאות אלה, ולהוסיף עוד סוגים, שלגביהם שרי העבודה והבריאות רשאים לקבוע תקנות מיוחדות. לעומת זאת, כל מישהו אחר צריך לשלם לפי המינימום. פה עלולים להיווצר עיוותים חדשים, אם לא נעשה זאת. הזכרתי כאן דוגמא של אדם בעל יכולת, בעל תפקיד חשוב הלוקח חופשה ללא תשלום, נאמר לחצי שנה - זה יהיה מגוחך שנאמר לאדם כזה שבעד שרותים יקרים ביותר יהיה פטור מלשלם דמי ביטוח בפרק זמן של ששה חודשים שבהם לא הרויח. מאידך, במקרה ויש בעיות סציפיות, נחפש את הפתרון בסעיפים אחרים.

היו"ר ח. גרוסמן: אני חושבת, שביטוח הנוסח מתקבל על דעת כלם. ההסתמכות על חוק הביטוח הלאומי סעיף 167, אומרת בעקיפין שוועדת הכספים תקבע. אני מציעה, שמי שבעד זה שוועדת השרותים תקבע, יוסיף: "ההכרעה תהיה בידי ועדת השרותים".

מ. לוי: פרוש הדבר, שכל הפעיף הזה עלול לעמוד בסימן שאלה. אם האישור יצא ע"י שר הבריאות וועדת השרותים, זה עשוי ליצור מצב לא נוח ביותר. היום זה פועל בצורה הרמטית. היום יש פעילות מכנית של דברים. בעוד חצי שנה, יעלה המינימום, וועדת השרותים תגיד "לא", ז"א המוסד מבחינת יכולת הביצוע יעמוד במצב של חוסר יכולת לבצע את החוק.

היו"ר ח. גרוסמן: אם במקום ועדת הכספים, תאשר ועדת השרותים - למה זה מעכב את הפעילות?

מ. לוי: כמו כל ועדה, יש מגמות שונות, יש רציו לגיטי. לוועדת הכספים יש אינטרסים שלה. ועדת העבודה מושכת בכוון הפוך. אם ישנו את סעיף 167 ויכתבו שצריך להיות באישור ועדת העבודה - לדעתי זה פתרון אידאלי לכלנו. ועדת השרותים היתה סומכת על ועדת העבודה. אבל, אין טעם לכתוב דבר שמחר הוא יתפוצץ.

היו"ר ח. גרוסמן: מר לוי מנסה לשכנע. אני מניחה, שיש חברי-כנסת שלא השתכנעו.

ל. דיציאן: מר לוי דיבר על הקושי בביצוע ע"י ביטוח לאומי, אבל אנחנו קוראים מסעיף 49 ועד 59 ועד בכלל, ואנו רואים שיש עשרות סוגי מבוטחים המשלמים לפי דרגות וצורות אחרות לגמרי ואשר אינם מתאימים לסקלה המקובלת. (מ. לינדר: בשיעורים אבל לא בבסיסים.) אם זה, ככה, למה לא יכל להיות גם כאן יוצא מן הכלל?

היו"ר ח. גרוסמן: מבחינת החוק, אין קושי לנסח את זה בצורה הבאה: להסתמך על חוק ביטוח לאומי סעיף זה וזה, ואחר כך להוסיף: "למרות האמור לעיל, תאשר את זה ועדת השרותים".

מ. לינדר: אם יוטל המוסד לביטוח לאומי, לגבי שיעורים, זה יותר קל, אבל לגבי בסיסים נקבע שכל החוקים החלים על דמי ביטוח, חלים למשך על מס מקביל. אם יצטרכו לגבי ביטוח בריאות לקבוע כללים מיוחדים, צריך יהיה להפעיל מערכת גביה מיוחדת במיוחד לחריגה או לסטיה הזאת. הפך הזה הוצמד לכללים שחוק הביטוח הלאומי מפשטוים-כגון לגבי שיעור דמי הביטוח אשר ייקבעו, וגם ההצעה של מר לוי בסעיף 50 באה להרחיב ולאפשר לנהוג כמו בחוק ביטוח לאומי.
היות והמינימום הוא יחסית שולי בענין זה, ומקסימום ייקבע על פי חוק ביטוח לאומי, הצרך הוא ששני הדברים בבסיסים יהיו זהים לביטוח לאומי.

א. לאור: האם הדיון הוא אם ועדת השרותים תאשר את המינימום, או גם לענין דמי ביטוח? דנו בישיבת הקודמת, והיה מקובל שדמי ביטוח יהיו באישור ועדת הכספים של הכנסת. האם עכשו הדיון נסב על שני הדברים או הק לענין המינימום?

ל. דיציאן: הכוונה לכל.

ה. זיידל: שאלתי למר וולף - והוא יודע שחברי ועדת השרותים אינם מסכימים לוותר על סמכות הוועדה - איך הוא מתאר לעצמו את הנוסח?

היו"ר ח. גרוסמן: בענין זה, יש שתי דעות, ונצטרך בבוא העת להצביע. אני מבקשת לרשום את ההצעה הזאת, ז"א להסתמך על סעיף 167 בחוק הביטוח הלאומי, עם התוספת: "למרות האמור לעיל האישור יהיה ע"י ועדת השרותים".

מ. לוי: לשאלתו של ח"כ בארי: ראשית, תשובה פורמלית: גם היום בחוק מס מקביל, היה דיון בוועדת העבודה. אין מקסימום שלפיו משתלם מס מקביל. הודענו אז בוועדה המתאימה שזה יכלול גם במסגרת ביטוח בריאות. בקשר למס מקביל לא שינינו כאן ונתנו ביטוי לחוק הקיים, אבל בהקשר הרבה יותר רחב, כפי שקיים בביטוח בריאות.

מבחינה עניינית, הדעה היא, שלגבי ציבור העובדים אנו חושבים שלאור המיגבלות ולאור המצב הסוציאלי, יש איזה תיקון אשר צריכה לחסום את הדרך מבחינת היכולת להתמודד עם האפשרויות הכספיות שלו. לגבי המעבידים, לשכת התיאום לא עירערה על כך. המעסיקים לא עירערו על כך. איבני יודע מה הסבה, שדוקא אנו נעורר את זה.

היו"ר ח. גרוסמן: ח"כ בארי יכל להכניס הצעה נוספת או הסתייגות. איבני מבינה למה צריך לעורר את זה, אם יש הסכמה מצד המעסיקים.

ה. זיידל: מי מחליט על שינוי במס מקביל?

מ. לינדר: ועדת העבודה בהתייעצות עם שר הבריאות. לפי ההצעה כאן, זה בסמכות שר הבריאות והעבודה בהתייעצות עם שר האוצר.

היו"ר ח. גרוסמן: מי שמבקש שתהיה ועדת השרותים במקום ועדת הכספים, יוסיף גם את שר הבריאות.

לגבי השאלה של ח"כ שמעוני, אני מקבלת את הגישה, שבעד כלם צריך לשלם דמי ביטוח בריאות. האם האיש עצמו משלם או מישהו משלם את זה בעדו - זאת שאלה אחרת, וזה מופיע בסעיפים אחרים.

ח. שמעוני: אם אדם מרויח 500 ל"י, ונקבע שהמינימום הוא אלף ל"י למה שהוא ישלם על כסף שאינו מרויח? קובע מה הוא המינימום. אם המינימום הוא כל כך נמוך, אז אין סכנה כזאת.

מ. לינדר: המינימום הוא 300 ל"י. מינימום למי שאיבנו עובד זה 80 ל"י.

סעיף 49

מ. לוינ: אין מה להוסיף על הנוסח, רק צריך להוסיף "מתשלום" ואז ייאמר: אלה פטורים מתשלום דמי ביטוח.

סעיף 50

מ. לוינ: בפסקה (1) התעוררה אצלנו שאלה האם זה מתיחס גם לאיש בשרות מילואים. בסעיף 2 יש התייחסות מיוחדת לאדם בשרות מילואים. אבל, באותו סעיף גם מדובר על חילים בקשר למתן אישפוז, וזה כולל גם אנשים במילואים. אותו מושג, באותו פרק, מוכרח להיות לו מושג אחד. לפיכך, אנו מציעים להוסיף כאן בפסקה (1): "בני משפחה של חילים, שאינם מבוטחים כאמור בסעיף 2(1), כפי שיוגדו בתקנות." ואז, זה מתיחס לכחות סדירים.

אנו מציעים להוסיף אחרי פסקה (6) את פסקה (7) ויאמר בפסקה: "סוג אחר של מבוטחים". אנו מציעים את זה כסעיף כוללני, הנותן סמכויות לוועדה. איננו יכולים לצפות היום מה יהיו המקרים שיתעוררו. זה התחום של תקנות.

היו"ר ח. גרוסמן: למה בפסקה (1) כתוב "בני משפחה של חילים" ובפסקה (2) כתוב "התלויים בהם"? גם כאן צריך להיות בני משפחתם, כפי שייקבע בתקנות. אין כאן אחידות במינוח.

ת. פנחסוביץ: זה לא משנה אם נגדיר את זה בתקנות. השאלה אם רוצים להרחיב את זה.

א. וולף: כשאנו אומרים "בני משפחה של חילים", לא מתנים את זה בתלות כלכלית. זה צילום קיים, והיום משפחות של אנשי צבא קבע ושל חילים בשרות חובה, משלמות בשיעורים אחרים. בשוטרים וסוהרים, אנו מתכוונים לאלה שבאמת תלויים בהם. וזה יוגדר בתקנות.

ל. דיציאן: אני רוצה להציע, שבדין יהיה: שר הבריאות והעבודה בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת השרותים.

היו"ר ח. גרוסמן: אני לא עומדת על זה, שבענין זה יהיה באישור ועדת השרותים. מה אנחנו צריכים להעסיק עצמנו בשיעורים מיוחדים?

ל. דיציאן: אני חושב, שדוקא בדברים אלה אולי תהיה לנו השקפה סוציאלית מסוימת, כפי שזה קורה בוועדת העבודה שלא פעם אינה מסכימה עם דעת השרים. כאן לא כתוב בקשר לשיעורים אלא דמי ביטוח. וכך יכולים השרים לקבוע באפן אבסולוטי את דמי הביטוח.

מ. ידיד: נראה לי, שסעיף 50 מיותר. אנחנו רק נסבך את הדברים. קבענו שכל האזרחים מבוטחים, וקובעים גם מקסימום ומינימום, וכללנו את כלם. בני משפחה של חילים, הם חלק מאותם אזרחים רגילים. על חילים עצמם כתוב בסעיף נפרד, ובסעיפים 51, 52 ו-53 מדברים על נושאים מיוחדים. בסעיף 52 מדברים על בני משפחה של חילים, וכאן נוכל להרחיב. אני לא רוצה שיהיה קריטריון מיוחד לגבי אנשים מיוחדים, כששיש מינימום ומקסימום.

מבוטח השושה מחוץ לישראל, אם הוא מרויח באותו זמן, מדוע צריך לתת לו משהו מיוחד במינו?

היו"ר ח. גרוסמן: הוא לא מקבל שרות באותו זמן.

מ. ידיד: אז נקבע תקנות.

מ. לוינ: זה חייב להיות בחוק.

מ. ידיד: אני לא רוצה שזה יהיה כך, כי זה יכול להיות פתח לדברים לא ישרים. מדוע דוקא לאדם כזה יהיה סעיף

מיוחד? מה ביחס לאסיר או עציר, שהמדינה מכסה את הוצאותיהם?

פיסקה (6) מדברת על סטודנטים. כשאנו מדברים על נערים מעל גיל 16, ופה אנו נותנים לאורך כל החזית, ויכל להיות שזה סטודנט שהוא בן למשפחה עניה והוא עובד כדי שיוכל להרשות לעצמו ללמוד, בו בזמן שאותו אדם הלומד ללא צורך לעבוד, דוקא אותו אנו משחררים מכך. דוקא הסטודנט בעל האמצעים מקבל את ההנחה.

ה. זיידל: אני תומך בסעיף זה, כי הוא בא לסגור מעגל רחב יותר של מבוטחים.

הפיסקה האחרונה, אשר מר לויין הוסיף היום, אינה ברורה. ברגע, שאנו מוסיפים סעיף האומר "סוג אחב של מבוטחים", אנו משאירים "כרד בלנש". יותר טוב שיהיה ברור במי מדובר.

אסיר או עציר - מה עם בני המשפחה? כשהוא יושב, הוא לא משלם דמי ביטוח. מה עם המשפחה?

מ. לינדר: אם משלמים עבורו - המשפחה מבוטחת.

ה. זיידל: אז צריך להוסיף גם כאן את התלויים ובני המשפחה.

היו"ר ח. גרוסמן: סעיף 50 מתיחס לכך שיש סוגים מסוימים של עובדים שהמדינה רוצה ביקרם ומעונינת לעשות להם הנחה, כגון שוטרים וחילים. מה שמפריע לי זה: "...בדבר דמי ביטוח". ז"א זה לא שיעור מההכנסה. למה ששטר ישלם אותם דמי ביטוח כמו המפקח הכללי? זה לא נראה לי. אני מבינה את המגמה; רוצים להשאיר קצת ידים חופשיות. עם כל הכבוד למגמה, שהיא ביסוד לא שלילית, וצריך לתת לסוג מסוים של אנשים אפשרות שיקבלו הנחות, אבל שני דברים צריכים להיות כאן: א. שיעורי דמי ביטוח; ב. הנושא של אסיר ועציר, צריך לבחון. אני מסערת, שמי שהוא אסיר עולם, הוא לא ישלם בכלל דמי ביטוח. למה צריך להוסיף כאן גם בני משפחתו?

ענין הסטודנטים, גם לי נראה די מסובך. יש באמת כאלה, שאין הצדקה שלא ישלמו, ויש כאלה שיש הצדקה שיהיה להם שיעור נמוך יותר.

א. וולף: לשאלה למה כתוב דמי ביטוח ולא שיעור דמי ביטוח: לגבי מבוטח השוהה מחוץ לישראל, זה יהיה דמי ביטוח ולא שיעור. אסיר או עציר - לגביהם זה יהיה דמי ביטוח, כי אין ממה לקבוע שיעור. אין זה מונע לקבוע שיעור לגבי שוטר. ברגע שבכתוב רק שיעור, אנו כובלים עצמנו. דמי ביטוח זה כולל.

לגבי אסיר, יכל להיות אסיר היושב חצי שנה ויכל להיות אסיר עולם. לכן, בכותרת אנו כותבים "בדרך כלל או לסוגים".

אצלנו יושבים צוותים וחושבים על מה יש להתכונן בתקנות השונות. אחת המחשבות היא על אסירים ועצירים. השאלה היא איפה לשים גבול מסוים; אלה שיצטרכו לשלם שיעור מלא, או מחצית השיעור, ואחרים שישולם עבורם כגון אסיר עולם אשר בית הסוהר ישלם עבורו. אפשר לנצל את היסווג לגבי סטודנטים.

לגבי "סוג אחר של מבוטחים", בצוות החשיבה העלו כמה סוגים נוספים לאלה הכתובים כאן, אשר יש מחשבה שכדאי לכלול אותם. הצוות הזה יושב עכשו, ובעוד שנתים-שלוש יכולות להיות דוגמאות אחרות. איננו רוצים לתקן את החוק על כל סוג כזה שעלול להיווצר, ולכן אנו אומרים "סוג אחר של מבוטחים", וצריך לקבוע את זה בתקנות, בהתייעצות עם שר הבריאות ושר האוצר.

ל. דיציאן: כל להיות מצב, ששר הבריאות עם שר האוצר יקבעו שחברי קבוצים ישלמו שיעורים אחרים.

א. וולף: הכוונה היא לסוגים שיש כוונה לעודד אותם, כמו שוטרים וסוהרים או סוגים שמבחינה סוציאלית לא יעמדו בשיעורי דמי ביטוח רגילים, אע"פ שיש מינימום ומקסימום, והם לא מקרים סוציאליים.

י. בארי : לדעתי, צ"ן לעשות יוצאים מהכלל, ולקבוע בתקנות לסוגים שונים הוראות מיוחדות בעד קבוצה זאת ואחרת.

מ. לויין : המושג בני משפחה של חילים, מתקשר עם סעיף 52 הקובע דמי הביטוח בעד בני משפחה של חילים, ישולמו מאוצר המדינה. כאן יש פרוילגיה מיוחדת לגבי המשרתים בשרות סדיר.

לגבי סוגים אחרים, כגון סטודנטים או עוזרת בית בתשלום ובשכר, גם במסגרת ביטוח לאומי יש הסדרים מיוחדים. לגבי סטודנטים, החישוב והגביה נעשים באמצעות האוניברסיטה, יש סכום יחיד אשר גובים מכל סטודנט, גם לקרן השוואה וגם לביטוח לאומי. אם הוא אינו עובד, זה מתיחס לסטודנטים שאינם עובדים; כדי ליישם את זה, צריך שיהיה במסגרת הסכום הכולל - לא קשור עם מושג ההכנסה - זאת כדי שהאוניברסיטה תוכל לבצע את זה. אחרת, האוניברסיטה לא תהיה מוכנה לבצע את זה, כי הם לא יוכלו להתחיל לבדוק לאיזה סטודנט יש אפשרות ולאיזה מהם אין אפשרות. אנחנו נציע, שזה יהיה לא רק מינימום, אלא סכום קבוע.

יכולים להיות סוגים מסוימים, שהם בעלי הכנסות נמוכות מאד, שאינם מקרי פעד, שבכל זאת יש אינטרס ציבורי שהם ישלמו פחות מהסטנדרט של המינימום. לכן, אנו אומרים: תנו לנו את הפמכות הזאת, ואני מניח שתהיה סבירות בענין זה. כאן מופיעים שר העבודה ושר הבריאות, והם יתנו דעתם לכך.

בקשר לעציר ואסיר, אולי כדאי להוסיף "והתלויים

בהם".

א. וולף : אין צרך להוסיף "התלויים בהם". ייקבע להם, נביח חמש ל"י לחדש.

מ. לינדר : סעיף 50 מראש התכנון להוציא כמה סוגים שיש בסעיף 186 לחוק הביטוח הלאומי. ראינו שיש עוד מקרים, שאינם כלולים בסוגים שהגדרנו בתיקון אשר הציג היום מר לויין. לפי חוק ביטוח לאומי, עובד בחופשה ללא תשלום, בחדשים הראשונים חייב המעביד תשלום בעדו, ואחר כך חייב הוא בעצמו. יש סוגים, אשר צריך לקבוע אם הם חייבים בתשלום דמי ביטוח בעצמם או מישהו חייב לשלם בעדם. יש עובדים בשרות שגרירות של מדינות חוץ, במקרה ויש הסכם, השגרירות חייבת לשלם. במקרה שאין הסכם, הם חייבים לשלם בעצמם. אפן התשלום, ומי חייב לשלם בשביל סוגים אלה, צריך להקבע בתקנות.

עובדת מסק בית: במשך שנים רבות גבינו דמי ביטוח על פי שיעורים. זה סוג יחיד שלגביו אנו גובים לפי שיעור בע. בחוק הביטוח הלאומי מגיעים הסוגים, וסוגי משנה, כמעט ל-54 במספר.

א. לאור : בסעיף 46 כתוב, שבעד העובד משלם המעביד. אם יש עובד, שהוא מחוץ לישראל, אין חובה שישלם אם לא ניכו את זה משכרו. לכן, צריך להטיל על העובד שישלם את דמי ביטוח הבריאות, כדי שלא יהיה מופלה.

היו"ר ח. גרוסמן : כאן מדובר בדמי ביטוח מיוחדים ולא גביה מיוחדת.

א. וולף : הכוונה באמת שמדובר בדמי ביטוח ולא על אופן הגביה. ז"א, כאן הבעיה לא מי משלם אלא עצם התשלום.

היו"ר ח. גרוסמן : אם הכוונה גם לדמי הביטוח וגם לצורת הגביה, כי זאת אוכלוסייה מיוחדת, אז צריך שיהיו שני סעיפים.

ל. דיציאן : אני מציע למחוק את פיסקה (7), ואם תהיה הצעה לסעיף מיוחד - נשמע אותו.

א. וולף : כשאני מדבר על (7) אני מדבר על סוגים מיוחדים ולא על מי ישלם.

היו"ר ח. גרוסמן: כדי לפתור את השרים מצרות, כדי שהם לא יצטרכו להיות הטובים ולא טובים, אני מציעה להכניס את ועדת השרותים לגבי התקנות. זה יהיה ברישא. ואז, לא משנה אם יהיו סוגים אחרים של מבוטחים, כי אז יש לזה ביקורת ציבורית, וזה לא נעשה ללא ביקורת.

ל. דיציאן: בהחלט. אם יש הסכמה כללית לזה - אני מוריד את הצעתי למחוק את הסעיף.

היו"ר ח. גרוסמן: חברי הכנסת יניד ובארי מבקשים למחוק את סעיף 50.

י. בארי: לחילופין, את פיסקה (7). יתכן שיסכימו לשש הפיסקות ולשבועית לא.

היו"ר ח. גרוסמן: אם מכניסים את ועדת השרותים, אז פיסקה (7) לא מפריעה לי.

י. בארי: לי, מפריעה.

סעיף 51

א. וולף: צריך להיות: דמי ביטוח בריאות.

מ. לוי: הרישא אומרת, שאפשר להתקין תקנות הנוגעות לשיעור דמי ביטוח שונים, למבוטח שיש עמו בן זוג שאינו חייב בתשלום דמי ביטוח, תבוא הפלה "שונים". נקודת המוצא היא, שאם למבוטח יש בן-זוג עובד, דמי הביטוח יכולים להיות שונים מאשר אם בן-הזוג אינו עובד.

אני מסכים, שהנוסח מסורבל ולא אסטטי. אנחנו נתקן את הנוסח. מבחינת התכן, יש כאן סמכות פקולטטיבית לשני השרים להתקין שיעורים שונים לגבי אדם מבוטח שיש בן-זוג שאינו חייב, ולמבוטח שיש לו בן-זוג אשר כן חייב.

מ. ידיד: צריך לקבוע מה יהיה השיעור כאשר שני בני הזוג עובדים.

מ. לינדר: סעיף זה בא לצלם את המצב הקיים היום בענין מס אחיד, לאפשר לשלם על פי מצב משפחתי. בביטוח לאומי זה לא קיים, אלא כל עובד משלם מהכנסתו. בוועדה אשר דנה בזה, מתגבשת הצעה, שדמי הביטוח יהיו כמו בביטוח לאומי, ויתקינו תקנות, וזה יובא לוועדת הכנסת. הסעיף הזה בא לאפשר קביעת דמי ביטוח לפי מצב משפחתי.

ל. דיציאן: אם לפי מצב משפחתי, אז זה צריך להיות לאורך כל הקו. היום, במסים, יש הבדל כלפי מישהו שהוא רווק, אלמן או גרוש, שאין לו בני משפחה, והוא משלם מסים שונים מאלה שמשלם מי שיש לו משפחה. כאן זה לא נעשה. כאן אתם דואגים במקרה שיש שני עובדים או רק אחד מבני הזוג עובד, אבל אינכם מבדילים בין אם יש לו משפחה או אין לו.

היו"ר ח. גרוסמן: איפה שכתוב "מבוטח שאין עמו בן זוג כזה", מבקש ח"כ דיציאן, שיהיה תיקון ויאמר: "כזה או בכלל לא".

א. וולף: כתוב פה "דינו של מבוטח כאמור", אפשר לשנות ולכתוב "דינו של מבוטח שחל שינוי במצבו כאמור".

היו"ר ח. גרוסמן: ח"כ דיציאן מציע לתת גם פטטום מיוחד כשאינ בכלל אשה, ולא רק אם האשה עובדת או אינה עובדת.

ח. שמעוני: שזה רק לנשים עובדות - זה ברור לי, כי לגבי נשים שאינן עובדות יש סעיף 49(3). לא היתי מתקומם, לולא היה בחוברת הכחולה מדובר על כך שילדים עד גיל 18, אשר עובדים, חיבים בתשלום. מתוך 26,000 נשים עובדות, רק 15% הן אמהות לשלושה ילדים ומעלה. יותר מ-85% מהעובדות, עבודתן היא פקידות, שרותים מסחריים ופיננסים, ואנחנו יודעים למי הולכים לתת את ההקלה. אלמלא עבדה - היתה פטורה מדמי ביטוח. אומרים, כיון ששניהם עובדים, לגבי ההכנסה שלה נקבע תעריף יותר נמוך כדי לפצות אותה על זה שהיא עובדת. הרי לוא זה היה נעשה כמו לשני עובדים נפרדים, זה היה סכום יותר גבוה.

היו"ר ח. גרוסמן: אתה הולך באותו כוון, כפי שהועלה בוועדה אשר דיבר עליה מר לינדר, שיעשו את זה כמו בביטוח לאומי, וכל אחד ישלם מהכנסתו המלאה.

ח. שמעוני: הסעיף הזה בא להקל על הנשים העובדות, והן בסך הכל ישלמו פחות מאשר אילו שילמו כל אחד בנפרד. עד שלא יתוקן העוול לגבי משפחות מרובות ילדים, אני נגד הסעיף הזה. ההסתייגות שלי היא, שאם התיקון שהצעתי לגבי ילדים עובדים לא יתקבל - אני מפתייג לגבי סעיף זה כאן.

היו"ר ח. גרוסמן: ביחס לנערים עובדים, אני תומכת בכך שלא צריכה להיות אפליה בין נערים עובדים ולומדים.

ביחס לסעיף כאן, אני חושבת שצריך לתת עידוד לנשים היוצאות לעבוד. אנחנו צריכים לעודד גם אשה שיש לה שלושה ילדים, שתצא לעבודה, ויש אמהות כאלה. גם אם הן מהוות רק 15%, כפי שאתה טוען, ח"כ שמעוני, גם באלה צריכים לתמוך.

ח. שמעוני: אני בעד זה שאלה שיש יותר משלושה ילדים, יקבלו 50% הנחה.

הישיבה נבעלה בשעה 14.10